

# Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

## TEKSTINTERPRETATIE AANGAANDE HET LICHAMELIJK ONDERZOEK

### 1. De tekst.

Wanneer een onderzoeksrechter een onderzoek op het lichaam moet bevelen, weet hij dat zijn bevoegdheid op dit punt soms aan twijfel onderhevig is, ofschoon men op zeer brede wijze heeft aangenomen, dat hij alles mag doen wat niet verboden is.

De wetgever heeft zich inderdaad niet vergenoegd met in de wet van 20 April 1874 te beschikken over de voorlopige hechtenis. Zijn aandacht reikte verder en de wet werd uitgebreid met enkele bijvoeglijke bepalingen, die aan de voorlopige hechtenis volkomen vreemd zijn. Deze, van uit systematisch oogpunt, reeds slecht gelukte ijver, schonk ook het licht aan het bekend artikel 25 van voornoemde wet. Daardoor wordt een verbod opgelegd om, buiten de ontdekking op heterdaad, enig onderzoek te bevelen op het lichaam, tenzij dit bevel uitgaat van de raadkamer, de kamer van inbeschuldigingstelling, de rechtbank of het hof, bij welke de beoordeling van de misdaad of het wanbedrijf aanhangig is.

De betekenis van zulk voorschrift is duidelijk, wanneer men het letterlijk opvat. In het kort samengevat : het is verboden, in de meeste gevallen, onmiddellijk, bij de aanvang van het onderzoek, een medico-legale expertise te laten gebeuren. Optimisten kunnen beweren, dat het hier slechts een kwestie van dagen geldt. De gerechtelijke geneeskunde stelt echter ten spoedigste hare eisen. De moderne criminalistiek geeft de voorkeur aan het indiciaal bewijs, waarbij de feiten zelf motiveren, in tegenstelling met de subjectivismen en andere factoren, die de getuigenissen onder eed devaloriseren. Heeft men eens dit standpunt ingenomen, dan moet men ook konsekvent zijn en deze methode de meeste kans geven. Vestigt men hoofdzakelijk zijn aandacht op het ontdekken van sporen, dan geeft men ze ook de minst mogelijke kans om te verdwijnen.

Een zeer lichte schram kan na enkele dagen reeds een groot gedeelte van haar duidelijkheid verliezen en toch kan zij een licht werpen op de natuur van het misdadig voorwerp, de richting, van uit dewelke het voorwerp kwam, de eventuele kracht en de manier, waarop het slachtoffer getroffen werd. Echymozen verplaatsen zich in de weefsels en toch is bij hen de juiste plaats te vinden, waar het slachtoffer werd geraakt. Zou de rechter in de correctionele rechtbank niet met meer vertrouwen vonnissen over tal van eisen der burgerlijke partij, wanneer onmiddellijk een medico-legale expertise was gebeurd? Zou het niet beter zijn, dat hij zich niet moest steunen op een slordig en onvoldoend attest, dat geruime tijd na de feiten werd opgesteld?

Dergelijke voorbeelden zijn maar al te dikwijls werkelijkheid. Om echter niet in een toevallige opsomming te blijven en om niet in een dilettantisme over gerechtelijke geneeskunde te vervallen, zullen wij de autoriteiten der expertise zelf laten spreken. De nog overblijvende twijfelaars raden wij aan de handboeken te doorbladeren, zij zullen uit ontelbare bladzijden kunnen lezen, dat de tijd een factor is van het allergrootste belang en dat één dag zelfs een overwegend gewicht kan hebben. Meer nog, zij zullen zien, dat het spoedig onderzoek een principe is van moderne criminalistiek (zie passim F. Strassmann : Lehrbuch der gerichtlichen Medizin, 1931; P. Brouardel : Cours de médecine légale, 1895-1909; A. S. Taylor : Principles and practice of medical jurisprudence, 1934). Het hoeft geen betoog, dat onze wetgeving op dat punt zeker ten achter is.

Zelfs buiten alle criminalistiek om, is zij, zuiver pragmatisch beschouwd, nog steeds uiterst onpraktisch. Telkens dient een nieuwe jurisdictie in te grijpen, telkens worden dossiers onnuttig verzaamd en de tijd der zittingen nutteloos in beslag genomen.

## 2. Vergelijkend strafrecht.

Het zou wel van belang zijn, even rond te kijken naar onze buurstaten en na te gaan of hun wetgevingen behept zijn met hetzelfde euvel als de onze.

In Engeland schijnt men zwieriger oplossingen te verkiezen, daar de politie-instellingen het initiatief behouden (E. Seitz : *Les principes directeurs de la procédure criminelle en Angleterre*, thèse Paris, 1928, p. 188 e. vlg.).

Iemand, die enigszins evrtrouwd is met vergelijkend strafrecht zal in Frankrijk zeker niet veel verwachten, daar er nog het zeer onpraktisch systeem van het tegensprekelijk onderzoek in zwang is. Art. 10 van de wet van 8 December 1897 eist inderdaad, dat « à la veille de chacun des interrogatoires, la procédure doit être mise à la disposition du conseil ». Kan er zich nog iemand verwonderen over de lange duur van sommige onderzoeken?

Het Hof van Cassatie past dit nadelig beginsel zelfs met gestrengheid toe en voorziet nietigheden wanneer men te vlug loopt. (Cass. fr. 5-12-1902; S. 1903, I, 488).

Sommige auteurs beweren nochtans, dat de onderzoeksrechter als officier der gerechtelijke politie vrij is in zijn optreden (César-Bru, E. Godefroid, J. Plassard; *Répertoire général du droit français*, 1930, V° Instruction criminelle; G. Roux : *Cours de droit pénal et de procédure pénale*, 1920, p. 218). Deze mogelijkheid tot vrij optreden van een officier van gerechtelijke politie noemen wij, met het oog op de geciteerde tekst, een nogal bedenkelijke bewering; immers, wordt niet de praktische waarde van het vernoemde art. 10, in zijn 2<sup>de</sup> alinea nog verminderd waar bepaald wordt dat de onderzoeksrechter zelfs kennis moet geven aan de raadsman van zijn ordonnantie, waarbij hij een deskundige aanstelt en dat dit dan nog moet gebeuren door tussenkomst van zijn griffier op straf van nietigheid! Gelukkig is men in België nog niet zo ver gekomen.

Maar toch werd er voor Frankrijk iets voorzien, dat op onze wetgeving vooruit is, namelijk het recht dat een onderzoeksrechter zou hebben om dadelijk tot expertise over te gaan in gevallen van hoogerdringendheid (zie J. Drioux : *Etudes sur les expertises médico-legales et l'instruction criminelle*, in *Bulletin de la Société de législation comparée*, 1886, p. 485 e. vlg.).

Dit laatste systeem is dus voorzeker beter dan datgene dat onze wet voorziet.

In Nederland vindt men vrijwel de voordeligste methode. De man in wie men voldoende vertrouwen stelde, om hem met een gerechtelijk onderzoek te belasten, kan ook de arts aanstellen. Met een dergelijke bepaling zijn al de bezwaren uit de weg geruimd, die wij tegen onze tekst hebben ingebracht.

Men heeft echter in Nederland nog veel meer begrip aan de dag gelegd voor criminele onderzoeken. Men zag zelfs in, dat ook tijdens het wachten op de rechter, er nog een belangrijk tijdverlies kon voorkomen en daarom liet men toe aan de officier der gerechtelijke politie, niet alleen in

gevallen van heterdaad maar ook wanneer het noodzakelijk is voor het onderzoek, zich door een deskundige arts te laten voorlichten. De ambtenaren, die gemachtigd zijn dit belangrijk besluit te nemen zijn de officieren van justitie, de kantonrechter, de politiecommissaris, de officieren der maréchaussée en de waterschout (zie de artt. 260, 263 Wetboek van Strafvordering en ook de artt. 151, 154, 156, 64). Deze wetsbepalingen hebben als «ratio legis» de vrees, dat door het wachten op de rechter, sporen zouden verdwijnen of voor de medico-legale expertise onbruikbaar zouden worden (zie Dr. H. H. van Eijck en Mr. A. J. Verstegen : *Arts en Wet*, 1929, p. 464).

Als algemeen besluit kan men aannemen, dat vreemde wetgevingen op de onze vooruit zijn en dat daarbij de Nederlandse als model kan gesteld worden.

## 3. Officiële interpretaties.

Hoe werd tot nu toe ons besproken art. 25 opgevat?

Een serie grepen in de Pasicrisie en het doorlopen van Jamar of Waleffe, leveren ons geen interpretaties op, dus moeten wij in de rechtsleer zoeken en er is meer dan één commentaar op deze wetgeving uitgebracht.

Pas was de wet verschenen of bij de daaropvolgende plechtige heropening van het rechtelijk jaar, bracht de Heer Procureur Generaal de le Court zijn critiek uit. Eigenlijk kan, betreffende dit punt, zijn mercuriale een elegie op art. 25 worden genoemd. Hij deelt ons mede, dat de dag van het van kracht worden van de wet, de raadkamer van Leuven reeds beslist had, dat zij helemaal niet moest tussenkomen. De Procureur Generaal is het er echter niet mee eens maar zijn bewoordingen zijn een veroordeling voor de nieuwe, volgens hem geheel overbodige wet. Voor het overige besluit hij zijn verhandeling : « en faisant des vœux, pourqu'elle (art. 25) ne soit pas maintenue dans notre législation » (*Belgique Judiciaire*, 1874, 1475).

Dat de wet iets meer bevatte dan haar armzalige tekst heeft hij echter niet bemerkt.

Een meer doorgedreven studie is deze van L. Limelette (*Belgique judiciaire*, 1874 : *La détention préventive*, col. 1337). Ook hij zet de mening vooruit, dat de tekst een ware rem is voor het vlug verloop van het onderzoek; doch hem komt de eer toe, zich voor het eerst de vraag te hebben gesteld : « si le trait ne dépasse pas le but de la loi »? Moet er door de woorden « exploration corporelle » niet worden verstaan « visites pouvant porter atteinte à la pudeur »?

Volgens hem heeft het er alle schijn van, dat de wetgever alleen deze gevallen heeft bedoeld, maar toch besluit hij, dat de tekst te algemeen werd opgesteld, om met zekerheid te kunnen bevestigen.

Op de keper beschouwd is deze mogelijkheid zeer goed gezien. Eén verwijt hebben wij hem echter te maken en het betreft tevens de hoeksteen van het probleem : een positief antwoord op zijn eigen vraag heeft hij niet gevonden en voor het overige houdt hij zich ook aan de tekst.

De doctrine heeft echter een zeer grote sprong gedaan in de richting van een interpretatie, die zeer veel van de opgesomde bezwaren uitsluit. Zij is eenstemmig akkoord om te verklaren, dat alleen tussenkomst der raadkamer vereist is, wanneer het gaat over een onderzoek op de geslachtsorganen. Zij heeft dus de idee van Limelette verder doorgedreven en haar met rechtsvormende autoriteit bekleed.

Beltjens leunt aan bij Haus en samen met hem besluit hij onomwonden, zich steunende op de «ratio legis», vermeld in de kamerbesprekingen: «quant aux visites corporelles, qui ont pour objet de constater des blessures et qui ne compromettent pas la pudeur, elles peuvent être directement ordonnées par le juge d'instruction» (Encyclopédie de droit criminel belge, d. I, p. 291, n° 2).

Zelfs het Répertoire Pratique (V° Procédure pénale, n° 365) en de Pandectes Belges (V° Exploration Corporelle) huldigen dezelfde mening.

Het algemeen werk «Les Nouvelles» blijft bij zijn twee genoemde voorgangers ten achter en werpt de kwestie niet op.

Schuind (Traité de droit criminel, d. II, p. 211) en A. Braas (Précis d'instruction criminelle, 1932, p. 197) zijn echter zoveel te duidelijker: zij eveneens steunende op de wil van de wetgever, staan zij voor, dat de onderzoeksrechter volledig naar eigen inzicht een lichamelijk onderzoek mag bevelen wanneer het niet gaat over gevallen betreffende de eerbaarheid. Zij geven daarbij zelfs een zeer objectief criterium aan, door de opsomming te geven van de gevallen waar de tussenkomst der raadkamer vereist is en deze zijn: vruchtafdrijving, verkrachting, aanranding op de eerbaarheid, kindermoord, kortom wanneer een onderzoek op de geslachtsorganen zich opdringt.

Het wordt aldus ten zeerste duidelijk, dat door deze gerechtvaardigde quantitatieve beperkingen het euvel van art. 25 voor het grootste deel wordt uitgeschakeld.

#### 4. Nadere gegevens over de ratio legis.

Het is overbodig nog eens al de verwijzingen op te sommen, die de reeds geciteerde auteurs hebben ingeroepen, om hun mening te staven. Wij zouden daarbij slechts imitatiewerk voortbrengen. Het weze genoeg samenvattend vast te stellen, dat de ganse wetsbeschikking ingegeven is, doordat de zedelijkheidsgevoelens van het parlement en de regering zeer diep geschokt waren (zie bv. Annales Parlementaires, 1873-74, p. 713 e. vlg.).

De aangehaalde doctrine maakt echter geen gewag van het getuigenis, dat Thonissen kon in het midden brengen over de aetiologie van de wet. Dat wensen wij hier nader in het licht te stellen, want wij vinden het zeker de moeite waard.

Thonissen was rapporteur van het artikel en hij hield de tekst moduleren en jaren later hield hij zich ook bezig met de nieuwe tekst van de nieuwe codex van strafvordering, die nooit uit het embryonair stadium is geraakt.

De verslagen, die hij daaromtrent uitbracht in de Kamer, zijn door hem uitgegeven en daarin is hij

nog eens tot zijn vroeger art. 25 teruggekeerd (Travaux préparatoires du code de procédure pénale, Rapports faits à la Chambre des Représentants au nom de la Commission Parlementaire, 1885, d. I, p. 237, e. vlg.).

Waarom, zegt hij, werd eertijds art. 25 ingevoerd?

Omdat er een schandaal was geweest en men dit in het vervolg wilde vermijden. De le Court, gaat hij verder, heeft gelijk wanneer hij beweert, dat die wet de onderzoeken hindert. Maar wanneer zulks mogelijk is, dan is dit te wijten aan een verkeerde interpretatie, die algemeen aan art. 25 wordt gegeven: «Si cette restriction a eu pour résultat l'entraver la marche de la procédure, c'est parce que la plupart des juges d'instruction ont attribué à l'art. 25 de la loi de 1874, une portée, qu'il n'a jamais eue dans l'esprit du législateur.»

Hij, als rapporteur van het bewust artikel bevestigt nogmaals vóór het Parlement: «Celui-ci (le législateur) n'avait en vue que les visites corporelles intéressant la pudeur».

Ten einde in het vervolg deze verkeerde interpretatie eens en voor altijd uit te sluiten, zal een nieuwe tekst ingevoerd worden, die in het nieuwe wetboek, dezelfde beschikking zal opnemen als art. 25 maar ditmaal duidelijker geformuleerd. Het nieuw art. 92 dat nooit gestemd werd, omdat de codex niet afgewerkt werd, is dus de ware zin van art. 25 en luidt: «Le juge d'instruction pourra ordonner l'exploration corporelle des personnes inculpées et contre lesquelles il existe des indices graves. Il pourra aussi s'il existe des indices graves de crime ou de délit ordonner l'exploration corporelle des victimes... Aucune exploration corporelle ne pourra être ordonnée, quand elle intéresse la pudeur, si ce n'est par la chambre de conseil...»

Het is dus ook door een der opstellers van de wet zelf bevestigd, dat indien men een letterlijke betekenis aan de wet toekent men juridisch een fout begaat.

#### 5. De rechtsgelding.

Dit besluit, dat op de meest zuivere klassieke onderzoekingsmethode berust, is ook nog aan te vullen door een ander argument, ditmaal genomen uit een nog vrijwel jonge tak van de rechtswetenschap, namelijk de algemene rechtsleer.

Inderdaad deze rechtswetenschap heeft het begrip der gelding nader onderzocht. Tevens werd de grond van het begrip recht bepaald (zie J. P. Haesaerts: Schets van een algemene rechtsleer, 1935, p. 237 e. vlg. en p. 63 e. vlg.).

Rechtsregelen zijn de neerslag van maatschappelijke systemen en ieder van hen heeft zijn specifieke bestaansoorzaak, die voorwaarde is van zijn evolutie en zijn toepassingen.

Deze relativiteit van het recht is reeds voor het grootste deel als algemeen aangenomen te beschouwen, zowel door de positivistische strekking van Prof. Haesaert als door de meer metaphysische zienswijze van «l'école de l'institution» van M. Hauriou (La théorie de l'institution et de la fondation, in Cahiers de la nouvelle journée, n° 4, 1925.) «L'idée direc-

trice», die aan de basis ligt van « l'institution juridique », is de voorwaarde voor haar gevolgen.

Deze verhandeling is geen algemene rechtsleer. Wij willen niet in de bijzonderheden treden. Deze gedachtengang kunnen wij het duidelijkst maken door een citaat te nemen uit De Page (*De l'interprétation des lois*, d. I, p. 319, 320; 1925): « La loi n'est pas un but, c'est un moyen, un instrument de justice. C'est un procédé et ce procédé n'a qu'une valeur technique et non absolue. Le but n'est pas l'intangibilité du texte mais l'utilité sociale... là est né l'erreur de l'interprétation logique. »

Dergelijke opvattingen zijn trouwens ook reeds in andere landen gehuldigd (E. Danz: *Einführung in die Rechtssprechung*, 1912, 21, p. 69; E. R. Bierling: *Juristische Principienlehre*, d. 4, p. 197-201, 1911).

De directieve, die hier aan de basis ligt is duidelijk, men heeft de zedelijkheid willen beschermen, anders niets en past men de wet toe op andere gevallen, dan is deze toepassing juridisch niet gerechtvaardigd.

## 6. Besluit.

Wij denken, dat aldus niet alleen, door te steunen op de wil van de wetgever en op de doctrine maar ook door een omweg te doen langs de moderne rechtsmethodologie, er tot één besluit is te komen: de hindernis die men van art. 25 van de wet van 20 April 1874 ondervindt is voor de meeste gevallen uitgesloten, indien men de wet wetenschappelijk onderzoekt. Veel practici vatten de tekst reeds in die zin op, wij hebben er jammer genoeg nog heel wat ontmoet, die meer exegeet zijn gebleven dan Demolombe. Het bespreken van de interpretatiefactoren stemt echter tot andere overtuigingen en indien men dit niet zou inzien, blijft er niets anders over dan de « *Annales Parlementaires* » te vervangen door een woordenboek en dan blijft er ook niets meer te zeggen.

E. VAN BOGAERT,

Rechter in de rechtbank te Gent.

# RECHTSPRAAK

## HOF VAN VERBREKING

23 September 1946.

Voorzitter: M. Fauquel.

Raadsheer-Verslaggever: M. Bail.

Advocaat-Generaal: M. Colard.

**Verbreking (in strafzaken). — In hoeverre kan de Burgerlijke Partij de verbreking eisen van een beschikking van buitenvervolginstelling?**

*De Burgerlijke Partij bezit geen hoedanigheid om de vernietiging te vervolgen van een beschikking van buitenvervolginstelling van de Kamer van Inbeschuldigingstelling. Slechts wanneer zij door deze beschikking tot schadevergoeding jegens de verdachte werd veroordeeld, zou haar eis dienaangaande ontvankelijkheid kunnen zijn. (S. V. art. 412.)*

Schneider t/ Degrave, Boulanger en Guth.

Gelet op het bestreden arrest van 11 December 1945, gewezen door de Kamer van Inbeschuldigingstelling van het Hof van Beroep te Brussel;

Over het enig middel: schending van artikel 97 der Grondwet;

Overwegende dat, bij gebrek aan verhaal door het Openbaar Ministerie, door het bestreden arrest definitief beslist is dat, wat betichte Guth betreft, de publieke vordering, door het overlijden van deze laatste, jegens allen vervallen is; dat het in de betichting A aangehaald feit geen valsheid in geschriften uitmaakt en dat de feiten aangehaald als oplichtingen sub litteris B, C en D gedekt zijn door de verjaring;

Overwegende dat aanlegger, burgerlijke partij, geen hoedanigheid heeft om de vernietiging te vervolgen van die beslissing, betreffende de publieke vordering;

Dat, zo de voorziening ontvankelijk is voor zover ze aan het arrest verwijt aanlegger te hebben veroordeeld om beklaagde De Grave zekere schadevergoeding te betalen bij toepassing van artikel 136 van het Wetboek van Strafvordering, het tot staving ingeroepen middel die beslissing niet betreft, en slechts een kritiek uitmaakt op de beslissing van buitenvervolginstelling;

Dat dit middel dus niet ontvankelijk is en dat, in burgerlijke zaken, het Hof er van ambtswege geen opwerpt;

Om die redenen:

Verwerpt de voorziening, enz.

## HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 29 September 1947.

Voorzitter: M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever: M. Smetryns.

Advocaat-Generaal: M. Colard.

**Bewijs (in strafzaken). — Vermeldingen van het zittingsblad.**

*De gedrukte zowel als de geschreven vermeldingen van het zittingsblad t.a.v. correctionele misdrijven vormen bewijs tot aan de inschrijving van valsheid toe. (S. V. art. 189.)*

Budo Joseph.

Gelet op het bestreden arrest door het Hof van Beroep te Luik op 30 April 1947 gewezen;

Omtrent het eerste middel van verbreking: schending van artikelen 155 en 189 van het Wetboek van Strafvordering, doordat het niet blijkt uit het zittingsblad der correctionele rechtbank te

Tongeren dat de getuige Vandegoor Louis de wettelijke eed heeft afgelegd, de gedrukte formule van het zittingsblad, volgens welke elk van de getuigen de eed heeft gedaan de gehele waarheid te zeggen, niets dan de waarheid, er bijvoegende « Dat zweer ik, zo helpe mij God », onvoldoende zijnde om als bewijs van die eedaflegging te gelden;

Overwegende dat alle vermeldingen van het zittingsblad, zo gedrukte als geschrevene, bewijs afleveren tot betichting van valsheid toe; dat er derhalve moet worden aangenomen op grond van de in drukletters gedane vermelding van het zittingsblad der correctionele rechtbank te Tongeren d.d. 5 Juni 1946, luidend als volgt: « Elk van hen (de getuigen) doet de eed de gehele waarheid te zeggen, niets dan de waarheid, er bijvoegende « Dat zweer ik, zo helpe mij God », dat de op die dag onderhoorde getuige Vandegoor Louis voor zijn verklaring de wettelijke eed heeft afgelegd

Dat het middel feitelijke grondslag mist;

*Omtrent het tweede middel van verbreking:*  
(zonder belang);

*Om die redenen:*

Verwerpt de voorziening, enz.

#### HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 29 September 1947.

Voorzitter: M. Wouters.  
Raadsheer-Verslaggever: M. Simon.  
Advocaat-Generaal: M. Colard.

**Taalgebruik in gerechtszaken. — Verklaring tot verbreking in een andere taal dan die van het bestreden arrest.**

*De verklaring tot verbreking moet op straf van nietigheid in dezelfde taal gedaan worden waarin het bestreden arrest werd opgesteld. (Wet van 15 Juni 1935, artt. 27 en 40)*

Raskin en cs.

Gelet op het bestreden arrest gewezen de 11 Juli 1947 door het Militair Gerechtshof te Luik;

1. Wat aangaat de voorzieningen ingesteld door Develter Jules en Vanorbeek Georges;

Overwegende dat het bestreden arrest in de Nederlandse taal is opgesteld;

Dat de processen-verbaal vaststellende de verklaringen van voorziening in verbreking gedaan door bovenbedoelde aanleggers, in de Franse taal zijn opgemaakt;

Dat luidens artt. 27 en 40 der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtelijke zaken die processen-verbaal nietig zijn;

Dat derhalve de voorzieningen vastgesteld door die processen-verbaal, niet ontvankelijk zijn;

(Het overige zonder belang);

*Om die redenen:*

Verwerpt de voorzieningen; enz.

#### HOF VAN VERBREKING

2de Kamer. — 29 September 1947.

Voorzitter: M. Wouters.  
Raadsheer-verslaggever: M. Smetryns.  
Advocaat-Generaal: M. Colard.

**Ontvankelijkheid (in strafzaken). — Verklaring tot verbreking krachtens niet geregistreerde volmacht.**

*De verklaring tot verbreking gedaan door een bijzonder gemachtigde krachtens een niet geregistreerde volmacht is niet ontvankelijk. (S. v. art. 417; K.B. 30 November 1939, art. 26)*

Croes t/ Moors en N.V. Belg. Boerenbond Assurantie.

Gelet op het bestreden vonnis door de Correctionele Rechtbank te Antwerpen op 22 Mei 1947 gewezen;

Overwegende, dat eiser zich in verbreking heeft voorzien door tussenkomst van een bijzondere gemachtigde, dat echter de akte van lastgeving niet is geregistreerd geworden; dat het verwaarlozen van die formaliteit, welke verplichtend is luidens artikel 26 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, en artikel 417 van het Wetboek van Strafvordering, de niet-ontvankelijkheid van de voorziening met zich sleept;

*Om die redenen:*

Verwerpt de voorziening.

#### BURGERLIJKE RECHTBANK TE LEUVEN

14 Juli 1947.

Voorzitter: M. Van Hove.  
Rechters: M.M. Colle en Meulemans.  
Pleiters: Mrs Stroobants, P. Van Dievoet en Anciaux.

1. **Algemene besluiten. — Wettelijkheid van het ministerieel besluit van 30 Mei 1945 betreffende de herziening der pachtprizen.**
2. **Huur en verhuur. — Door openbare instellingen bij aanbesteding. — Wettelijke huurprijs?**
3. **Huur en verhuur. — Wettelijke verlenging i. v. m. besluitwet van 28 Augustus 1946.**

1. *Het ministerieel besluit van 30 Mei 1945 betreffende de herziening der pachtprizen is wettelijk, daar het door de bevoegde minister krachtens de besluitwet van 22 Januari 1945 ter beteugeling van elke inbreuk op de reglementering betreffende de bevoorrading van het land mocht genomen worden.*

2. *De verhuring van landerijen, toebehorende aan openbare instellingen, geschiedt bij aanbesteding, overeenkomstig de bepalingen van de wet van 7 Mei 1928, zonder dat rekening moet gehouden worden met de voorschriften van het ministerieel besluit van 30 Mei 1945.*

*De vroegere huurder, die van zijn voorkeurrecht gebruik maakt, of de nieuwe huurder stelt zich niet bloot aan de sancties van dit ministerieel besluit, daar de overeenkomst uiteraard aangegaan wordt voor een tijdsruimte onafhankelijk van de vermoedelijke toepassingsduur van het ministerieel besluit van 30 Mei 1945.*

*De door aanbesteding vastgestelde huurprijs zal*

*evenwel tot het wettelijk bedrag kunnen worden herleid gedurende het tijdstip, dat het ministerieel besluit van kracht is.*

3. *Huurverlenging krachtens de besluitwet van 28 Augustus 1946 is alleen mogelijk t.a.v. de pachten, waarvan de termijn van opzegging op 31 Augustus 1946 niet verstreken was. De huurder, die het genot van de gehuurde zaak na 31 Augustus 1946 behoudt, ondanks het verstrijken van de opzeggingstermijn vóór deze datum, kan geen aanspraak maken op de wettelijke huurverlenging.*

Vranckx t/

Commissie van Openbare Onderstand te Tienen.

Gezien de processtukken en onder meer een vonnis tegensprekelijk geveld door de heer Vrederechter van het kanton Tienen de 20 Januari 1947, bij regelmatig afschrift voorgelegd en waarbij aanlegger, thans beroeper, van zijn eis afgewezen werd met veroordeling tot de kosten;

Overwegende, dat de oorspronkelijke eis er toe strekte verweerster, thans beroepene, te horen veroordelen en verplichten een perceel land gelegen te Sint-Margriet Hautem, onmiddellijk ter beschikking te stellen van oorspronkelijke aanlegger, als ook verweerster, thans beroepene, te horen veroordelen tot de kosten van het geding;

Overwegende, dat beroepene bij aangetekend schrijven d.d. 26 November 1942 de huur van het perceel land, waarvan beroeper de wederinbezitting eist, aan beroeper, heeft opgezegd tegen 30 November 1944; dat deze opzegging echter eerst van kracht geworden is op 30 November 1945, ten gevolge van de ter zake vigerende besluiten;

Overwegende, dat beroepene in de vormen voorgeschreven door de wet van 7 Mei 1929 betreffende het verpachten van landeigendommen, toebehorende aan de Staat, de provinciën, de gemeenten en de openbare inrichtingen, het kwestieuze perceel land bij aanbesteding te huur heeft gesteld; dat beroepene bij aangetekend schrijven d.d. 23 Mei 1946, ingevolge de bepalingen van artikel 2 der wet van 7 Mei 1929, aan beroeper kennis gaf van het hoogste bod dat voor het land gedaan werd, dit om aan beroeper de gelegenheid te geven van het voorkeurrecht, hem door artikel 2 van voornoemde wet voorbehouden, gebruik te maken en de huur aan dezelfde prijs als deze in het hoogste bod begrepen voort te zetten;

Overwegende, dat het bedrag van dit hoogste bod, namelijk 5.150,— frank, meer dan vijf maal de pacht prijs van 1939 bedroeg; dat beroeper binnen de wettelijke termijn van een maand en per aangetekend schrijven d.d. 16 Juni 1946 aan beroepene liet weten dat hij de prijs van 5.150,— frank niet als normaal beschouwde, dat hij bereid was « een billijke prijs » te geven gelijkende op de prijs die gegeven werd voor een aanpalend perceel; dat hij echter het land niet nam aan de prijs die er op gezet was;

Overwegende, dat beroepene, naar aanleiding van dit aangetekend schrijven, dat zij als een weigering beschouwde, het perceel land verhuurde aan de persoon die het hoogste bod gedaan had;

*Wat de wettelijkheid van het Ministerieel Besluit d.d. 30 Mei 1945 betreft :*

Overwegende, dat beroepene thans de wettelijkheid betwist van het Ministerieel Besluit d.d. 30 Mei 1945, dat het bedrag van de pacht prijzen beperkt; dat zij beweert dat hogervermeld besluit geen enkele wettelijke grondslag heeft en dat de rechtbank op grond van artikel 107 van de Grondwet moet weigeren het toe te passen; dat zij voor haar bewering te staven inroept dat dit Ministerieel Besluit dat zich voordoet als de uitvoering van : 1) een besluit van 1 September 1944 der in Raad vergaderde Ministers; 2) een besluit van de Regent van 11 December 1944, en 3) een besluitwet van 22 Januari 1945, zijn grondslag niet kan vinden, noch in het eerste, noch in het tweede dezer besluiten, daar het tweede de uitwerksels van het eerste te niet gedaan heeft, noch in het derde daar dit laatste het reglementeren van het pachten en verpachten van grond niet bedoelt;

Dat zij bovendien er aan toevoegt dat vermits de wetgever voor het regelen van de huishuurprijzen een besluitwet nodig geacht heeft, het niet waarschijnlijk is dat hij de pacht prijzen door een eenvoudig Ministerieel Besluit zou hebben laten regelen;

Overwegende, dat de kwestie die zich voordoet deze is te weten of de Minister van Economische Zaken of de Minister van Landbouw, op 30 Mei 1945 de macht hadden, bij middel van een Ministerieel Besluit de pacht prijzen te regelen, het is te zeggen of zij deze macht verkregen hadden door een wet of door een besluit welk kracht van wet had;

Overwegende, dat de wet van 7 September 1939, gewijzigd door de wet van 14 December 1944, aan de Koning in buitengewone en spoedeisende gevallen de macht geeft door in raad beraadslaagde besluiten, beschikkingen te treffen die kracht van wet hebben;

Overwegende, dat in uitvoering van de twee hier hogervermelde wetten, die later door het besluit d.d. 24 Januari 1945 samengeoordend werden, de Besluit-Wet d.d. 2 Januari 1945 betreffende het beteugelen van elke inbreuk op de reglementering betreffende de bevoorrading van het land uitgevaardigd werd; dat art. 2 van gezegde Besluit-Wet uitdrukkelijk aan de Minister, die de economische zaken in zijn bevoegdheid heeft, de macht geeft maximumprijzen vast te stellen voor de op grond van het artikel 1, par. 1 bedoelde grondstoffen;

Overwegende, dat het ten onrechte is dat beroepene beweert dat de Besluit-Wet d.d. 22 Januari 1945 het reglementeren van het pachten en verpachten van grond geenszins bedoelt; dat inderdaad het artikel 1 van gezegde Besluit-Wet gans algemeen is en uitdrukkelijk elke prestatie voorziet met slechts een uitzondering, namelijk de prestaties die geleverd worden in uitvoering van een arbeids-, bedienden-, leer- of dienstbodencontract;

Overwegende bovendien, dat het klaar en duidelijk blijkt uit het onderzoek van het geheel van de tekst dat in strijd met de bewering van beroepene, het artikel 3 geen limitatieve opsomming uitmaakt van de prestaties welke de ministers de macht verkrijgen te regelen; dat het art. 2 inderdaad niet ver-

wijst naar het artikel 3, maar wel naar de woorden « elke prestatie », in artikel 1, par. 1 vermeld;

Overwegende ten slotte, dat het feit dat het vaststellen van de huurprijzen door een Besluit-Wet geregeld werd niet bewijst dat het vaststellen van de pachtprijzen insgelijks door een Besluit-Wet en niet door een Ministerieel Besluit moest geregeld worden; dat andere redenen en namelijk het feit dat de Besluit-Wet van 12 Maart 1945 betreffende de huishuren zich niet beperkt tot het vaststellen der huurprijzen, doch insgelijks handelt over de huurverlenging en een bijzondere rechtspleging invoert, in dat geval een Besluit-Wet nodig maakte;

Overwegende, dat het dus vast staat dat de Minister van Economische Zaken de macht had krachtens de Besluit-Wet van 22 Januari 1945 bij middel van een Ministerieel Besluit de pachtprijzen te regelen en dat het Ministerieel Besluit d.d. 30 Mei 1945 dienvolgens niet aangetast is van onwettelijkheid; dat het in deze omstandigheden overbodig is te onderzoeken of voormeld Besluit ook zijn grondslag vindt in andere wetbepalingen en namelijk in het Besluit d.d. 1 September 1944 der in Raad vergaderde Ministers op het bevroren der onder de bezetting opgelegde prijzen;

*Ten gronde :*

Overwegende, dat het vaststaat en trouwens door beroeper niet betwist wordt, dat beroepene, openbare inrichting, gebonden wordt door de bepalingen van de wet van 7 Mei 1929, die haar de verhuring bij aanbesteding oplegt; dat het insgelijks vaststaat en door beroepene evenmin betwist wordt dat zij, evengoed als een privaat persoon, de voorschriften van het Ministerieel Besluit d.d. 30 Mei 1945 moest toepassen;

Overwegende, dat het ten onrechte is dat de eerste rechter aanhaalt dat zoals uitdrukkelijk blijkt uit artikel 1, alinea 2 van het Ministerieel Besluit d.d. 30 Mei 1945, de beperking der pachtprijzen in artikel 1, alinea 1 voorzien, slechts toepasselijk is op de eerste pachtprijs die na het inwerkingtreden van het Besluit vervalt, dus in casu op de pachtprijs die op 30 November 1947 vervalt; dat hij insgelijks ten rechte verklaart niet bij machte te zijn een verhuring te vernietigen die aangegaan werd volgens de uitdrukkelijke voorschriften van de wet van 7 Mei 1929; dat hij de pachtprijs « hic et nunc » niet kon wijzigen, daar deze beslissing voorbarig zou zijn;

Overwegende, dat het tevergeefs is dat beroeper beweert dat beroepene verplicht was bij de bekendmaking aan beroeper van het hoogste bod, de formaliteiten voorzien door de wet van 7 Mei 1929, in overeenstemming te brengen met de bepalingen van het Ministerieel Besluit d.d. 30 Mei 1945; dat bij onstentenis van een wijziging van de wet van 7 Mei 1929 in deze zin, deze verplichting aan beroepene niet kon opgelegd worden;

Overwegende, dat beroeper insgelijks tevergeefs beweert dat de door hem aangenomen houding, namelijk zijn schrijven, waarin hij meldt dat hij van zijn voorkeurrecht wenst gebruik te maken aan de wettelijke prijs, de enige mogelijke was waardoor hij en met de wet van 7 Mei 1929 en met het

Ministerieel Besluit d.d. 30 Mei 1945 in overeenstemming bleef;

Overwegende, dat zoals de eerste rechter het ten rechte heeft geoordeeld, beroeper op niet dubbelzinnige wijze, gelijkvormig de bepaling van artikel 2 van de wet van 7 Mei 1929, zijn inzicht van zijn voorkeurrecht uit te oefenen moest te kennen geven; dat hij dit echter niet gedaan heeft en dat uit zijn schrijven d.d. 16 Juni 1946, hoegenaamd niet blijkt noch eenvoudig dat hij van zijn voorkeurrecht wenst gebruik te maken, noch dat hij dit recht wenst uit te oefenen, mits aanpassing van de pachtprijs op het wettelijk bedrag;

Overwegende dat het ook ten onrechte is dat beroeper beweert, dat hij niet bij machte was zijn voorkeurrecht uit te oefenen aan de hem voorgestelde prijs, zonder zich bloot te stellen aan de toepassing der strafwet, en dat de interpretatie die de eerste rechter aan het Ministerieel Besluit d.d. 30 Mei 1945 gaf, als onglogisch, tegenstrijdig en onbillijk voorkomt;

Overwegende dat er inderdaad dienaangaande dient opgemerkt dat eventueel slechts het aanbod of het aanvaarden van een pachtprijs, die het wettelijk bedrag overschrijdt, een misdrijf zou kunnen uitmaken, maar niet het sluiten van een overeenkomst die uiteraard aangegaan wordt voor een tijdruimte onafhankelijk van de vermoedelijke toepassingsduur van het Ministerieel Besluit d.d. 30 Mei 1945 en waarvan de pachtprijzen, zolang voormeld Besluit toepasselijk is, tot het wettelijk bedrag zullen mogen herleid worden;

Overwegende dienvolgens, dat uit hetgeen voorafgaat duidelijk blijkt dat beroepene gerechtigd was het kwestieuze perceel land te verhuren aan de persoon die het hoogste bod had gedaan en dit tegen de door hem voorgestelde prijs;

Overwegende, dat het insgelijks ten rechte is dat de eerste rechter heeft geoordeeld dat beroeper geen recht had op de huurverlenging bij de Besluit-Wet d.d. 28 Augustus 1946 voorzien; dat hij ten rechte heeft beslist dat de termijn van opzegging op 30 November 1945 en niet op 30 November 1946 verstreken was, dus vóór het van kracht worden van voormelde Besluit-Wet en dat de verlenging dienvolgens op grond van artikel 1 niet toepasselijk was;

Overwegende inderdaad dat zo beroeper na 30 November 1945 in bezit gelaten werd van het kwestieuze land en welke de reden ook kon zijn van deze toestand, het echter niet betwistbaar is dat de termijn van opzegging sinds 30 November 1945 verstreken was en dat in aanwezigheid van de stellige bepaling van artikel 1 van de Besluit-Wet d.d. 28 Augustus 1946 de verlenging niet toepasselijk is; dat uit de tekst van dit Besluit zelf alsook uit het verslag aan de Regent inderdaad duidelijk blijkt dat de verlenging slechts toepasselijk is op de pachten waarvan de termijn van opzegging op 31 Augustus 1946 niet verstreken was en niet op verstreken pachten betreffende landeigendommen waarvan de huurder voor de ene of de andere reden het genot behouden had;

Overwegende, dat het ten slotte insgelijks met reden is dat de eerste rechter heeft geoordeeld dat

er geen sprake kon zijn van stilzwijgende voorzetting van de verhuring, daar het klaar en duidelijk blijkt dat beroepene zich vergiste over de datum waarop haar opzegging zijn uitwerksels moest hebben, het perceel land reeds in October 1945 aan een andere persoon verhuurde en beroeper niet in genot liet, vermits hij wist dat hij het land op 1 December 1946 moest laten liggen; dat deze bestanddelen alle stilzwijgende wederverhuring uitsluiten;

*Om deze redenen :*

De Rechtbank,

Bevestigt het vonnis a quo in zijn geheel, wijst beroeper af van zijn eis en veroordeelt hem tot de kosten van beide aanleggen.

NOOT: De oplossing van dit vonnis, speciaal, wat het tweede punt betreft, stemt overeen met die van een antwoord van de minister van justitie op een parlementaire vraag. (Tijdschrift voor Notarissen, 1947, 17) Vgl. ook vonnis van het Vredegerecht te Beaumont, 3 Juni 1947, J.T. 1947. 452.

## BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer. — 27 Februari 1947.

Voorzitter: M. Bervoets.

Rechters: MM. Carseau en Sano.

Subst. Krijgsauditeur: M. Maes.

Pleiter: Mr De Baeck.

### Epuratie. — Schrijven van sportkronieken.

*De medewerking aan het opstellen van publicaties van politieke aard, die aan het toezicht van de vijand waren onderworpen en door de Besluitwet van 19 September 1945 met de ontzetting uit bepaalde rechten wordt gestraft, moet bestaan uit één of meer artikels, waardoor de vaderlandse gevoelens van de bevolking diep gekrenkt werden. Het schrijven van sportkronieken, waarin alleen een sportmeeting wordt besproken, valt niet onder toepassing van de voorziene strafmaatregel. (Besluitwet van 19 September 1945, art. 2, par. 6)*

Krijgsauditeur t/ D. C.

Aangezien verzetzer ter zitting verklaard heeft vrijwillig te verschijnen onder de betichting voorzien door art. 2/6° der Besluitwet van 19 September 1945, en zich op grond van dit feit en dit waarvoor hij regelmatig ingeschreven werd heeft verantwoord;

Overwegende dat het vaststaat en niet wordt ontkend door verzetzer dat hij sportkronieken heeft opgesteld tijdens de bezetting en heeft gedoogd dat deze in bladen zoals «De Dag», «Volk aan den Arbeid» werden gepubliceerd;

Overwegende dat uit het onderzoek gedaan zowel door de heer Krijgsauditeur als door de stedelijke commissie en de onderzoekscommissie der reserve-officieren is gebleken dat buiten het medewerken als louter sportkronieker de verzetzer zich nooit plichtig heeft gemaakt aan andere fouten tegen de burgertrouw;

Overwegende dat verzetzer welke onderwijzer is en reserve-officier meer dan een gewoon burger had moeten beseffen dat zijn optreden niet waardig was

en dit des te meer dat hij niet verplicht of genoopt werd dit te doen uit nood vermits hij een broodwinning had;

Overwegende dat echter niet alle daden van burgertrouw worden betuigd door de strafwet en dat de strafmaatregel voorzien door artikels 1, 2 en 3 der Besluitwet van 19 September 1945, slechts mag toegepast worden op de door de Wet uitdrukkelijk voorziene daden;

Overwegende dat de heer Krijgsauditeur de inschrijving op de lijst voorzien door de Besluitwet van 19 September 1945 in hoofddorde steunde op het medewerken aan het opstellen van publicaties van politieke aard die aan het toezicht van de vijand waren onderworpen (vergriep voorzien door artikel 2 § 6);

Overwegende echter dat in de beschouwingen, vervat in het Verslag aan de Regent, die de wettekst voorafgaan, uitdrukkelijk wordt verklaard «wat de bij artikel 2, 6° bedoelde medewerking betreft, deze moet bestaan, hetzij uit een of meer artikels waardoor de vaderlandse gevoelens van de bevolking diep worden gekrenkt»;

Overwegende dat het niet wordt beweerd door de Krijgsauditeur dat ooit in een zijner sportartikelen de verzetzer een woord heeft gebruikt dat aanstoot kon geven aan de vaderlandse gevoelens zijner medeburgers, dat integendeel de Krijgsauditeur het eens is met verzetzer om te verklaren dat al de artikelen enkel en alleen als voorwerp hadden een sportmeeting te bespreken;

Overwegende dat in ondergeschikte orde de Krijgsauditeur ook gewag maakt van propaganda voor de vijand maar daar buiten bovenvermelde sportartikelen de houding van verzetzer als correct mag aanschouwd worden (altijd met die verstande dat zijn medewerking aan bladen verschenen gedurende de bezetting te betreuren is);

Overwegende dat niet mag uit het oog verloren dat verzetzer reeds voor zijn fout is gestraft geworden en dat geen verdere maatregelen als gegrond en gewettigd voorkomen;

*Om deze redenen :*

De Rechtbank,

Verklaart het verzet ontvankelijk;

Er op rechtdoende, verklaart het verzet gegrond, enz.

NOOT. Dit vonnis werd in hoger beroep bevestigd door de 3de Kamer van het Hof van Beroep te Brussel, d.d. 1 Juli 1947.

## BURGERLIJKE RECHTBANK TE OUDENAARDE

15 October 1947.

Voorzitter: M. Soetens.

Rechters: M.M. Janssens de Varebeke en De Wulf.

Pleiters: Mrs De Bisschop en Van Wetter.

**Erfregeling van de kleien nalatenschappen. — Welk kadastraal inkomen wordt in aanmerking genomen voor overneming van onverdeelde nalatenschappen?**

*De berekening van het kadastraal inkomen voor de overneming van kleine nalatenschappen heeft plaats op de dag van het openvallen van de successie vol-*

*gens het op dat ogenblik door de wet vastgestelde maximum bedrag. Deze regel heeft ten gevolge, dat, wanneer de goederen van een nalatenschap, die niet in aanmerking voor overneming zouden zijn gekomen wegens het te hoge bedrag van het kadastrale inkomen, later bij het openvallen van de erfenis van de overlevende echtgenoot toch kunnen worden overgenomen op voorwaarde echter, dat de eerste nalatenschap onverdeeld is gebleven en het maximumbedrag van het kadastrale inkomen intussen bij de wet werd verhoogd. (Wet van 16 Mei 1900, art. 1.)*

De Ryck en Cs t/ De Ryck.

Aangezien de eis ertoe strekt de licitatie te horen bevelen van :

- a) een hofstede gelegen te Aaigem « Sackveld », gekadastréerd Sectie B, nummer 1064d en 1064e, groot zestien aren zestig centiairen;
- b) land gelegen te Aaigem « Eekhout », gekadastréerd Sectie B 923a, groot veertien aren vijftig centiairen;
- c) land gelegen te Aaigem « Sackveld », gekadastréerd Sectie B, nummer 1073c, groot zestien aren,

goederen die deel uitmaakten van een onverdeeldheid bestaande tussen de partijen, uit hoofde van de nalatenschappen hunner ouders, De Rijk Jean-Baptiste, overleden de 8 Januari 1927, en Maria-Joanna De Cock, overleden de 4 Maart 1947;

Aangezien verweerster Elvire De Rijk de overname voor zich zelve aanvraagt van de hogervermelde goederen op voet van de wet van 16 Mei 1900 over de kleine nalatenschappen;

Aangezien aanleggers opwerpen dat de wet van 1900 niet toepasselijk is, daar het kadastraal inkomen van de goederen op 8 Juni 1927, dag van het overlijden van Jean-Baptiste De Rijk, 600,— frank overtrof, maximum bepaald door de wet van 1900, gewijzigd door deze van 23 April 1924;

Aangezien het principe vaststaat dat men zich moet plaatsen op het ogenblik van het openvallen van de successie om na te gaan of de overname mogelijk is (Verbr., 22-9-1927, Pas. 1927, I, 291; Revue Pratique du notariat 1923, 732 en 1927, 671; De Page, B IX, nr 1061; Schicks en Vanisterbeek, Traité formulaire, B IV, blz. 290, nota 2, 3e alinea, en vooral: Ber. Luik, 31-1-1939, Pas. 1941, II, 16, en Verbr. 16-12-1937, Pas. 1937, I, 378);

Dat dit principe gesteund is op de niet-terugwerkende kracht van de wet van 1900 en de wetten die deze gewijzigd hebben, omdat ze een uitzondering uitmaken op de algemene voorschriften inzake verdeling;

Aangezien deze wetten dus niet toepasselijk zijn op erfenissen, die opengevalen zijn voor dat zij in werking getreden zijn;

Aangezien zij nochtans wel toepasselijk worden indien de erfenis van de overlevende echtgenoot openvalt nadat zij in werking zijn getreden en de goederen van de eerste nalatenschap, intussen, in onverdeeldheid zijn gebleven (Schicks en Van Isterbeek, loc. cit. 6e alinea; Van Isterbeek, Des droits du conjoint survivant, nr 12);

Aangezien er dan een nieuwe onverdeeldheid tot

stand komt; dat de overname door een of meer kinderen moet kunnen plaats grijpen;

dat de kinderen dan slechts het recht van overname kunnen uitoefenen zonder te moeten vrezen dat de overlevende echtgenoot gebruik zal maken van zijn voorkeurrecht (artikel 4, 3e alinea);

Aangezien het maximum kadastraal inkomen van 4.200,— frank (wet van 23 April 1935), hier dus van toepassing is, vermits Maria-Joanna De Cock overleden is de 4 Maart 1947;

Aangezien het kadastraal inkomen van de over te nemen goederen op 4 Maart 1947 minder beliep dan 4.200,— frank;

dat verweerster dus de voorwaarden vervult om ze over te nemen op voet van de wet van 1900, gewijzigd door deze van 1935;

*Om deze redenen :*

De Rechtbank,

Wijst de vordering strekkende tot licitatie af;

Zegt voor recht dat verweerster Elvire De Rijk de voorwaarden vervult om de overname der onverdeelde hogerbeschreven onroerende goederen te verwezenlijken; enz.

#### CORRECTIONELE RECHTBANK TE ANTWERPEN (zetelend in hoger beroep)

22 Mei 1947.

Voorzitter : M. Swennen.

Pl. Rechters : M.M. De Schepper en Sneyers.

Pleiters : Mrs E. Van Dessel en Colson.

**Verkeer. — Weg die niet verder dan de aansluiting loopt.**

*De straat waarvan de verlenging, zonder in overtreding te komen met het verkeersreglement slechts kan bereikt worden door op een afstand van ruim een tiental meters een andere straat te volgen, moet als een weg, die niet verder loopt dan de aansluiting beschouwd worden. (K. B. van 1 Februari 1934, art. 51, 2°.)*

Clement t/ Baekelmans.

Overwegende dat op grond van overwegingen in feite die de rechtbank volledig overneemt, de eerste rechter beslist heeft dat « om ene goede regeling » van het verkeer ter plaatse van de aanrijding » moet aangenomen worden dat de Mercatorstraat » niet verder loopt dan de aansluiting en dat eerste » betichte Clement de verkeersvoorrang derhalve » niet had op tweede betichte »;

Overwegende, dat in werkelijkheid de Mercatorstraat ter plaatse een bocht beschrijft en haar verlenging vindt in de Arendstraat; dat, om van uit de Mercatorstraat de Cuperusstraat te bereiken, het nodig is, indien men niet in overtreding wil komen met het verkeersreglement, eerst op een afstand van ruim een tiental meter de Zurenborgstraat te volgen, om daarna de Cuperusstraat in te rijden; dat weliswaar de meeste autovoerders, komende uit de Mercatorstraat, in plaats van een bocht te maken om hun rechterkant te houden bij het inrijden van de Cuperusstraat, hun weg eenvoudig

rechtdoor vervolgen met het gevolg dat zij bij het inrijden van de Cuperusstraat de linkerkant van de rijweg houden;

Overwegende dat ook betichte Clement blijkt aldus gehandeld te hebben en zich bijgevolg op het ogenblik van de aanrijding op de linkerkant van de rijweg bevond; dat bovendien bewezen is dat op dit gevaarlijke punt hij de snelheid van zijn voertuig niet had aangepast; dat de hem ten laste gelegde feiten derhalve bewezen zijn gebleven in hoger beroep;

Overwegende dat uit voorgaande blijkt dat tweede betichte Baekelmans de verkeersvoorrang had op eerste betichte en dat overigens de eerste rechter terecht in feite vaststelt dat de ligging der wegen dusdanig is, dat tweede betichte slechts zicht had in de Mercatorstraat op het ogenblik dat hij reeds ter hoogte van het linkervoetpad van de Cuperusstraat gekomen was, zodat het hem onmogelijk was voorrang te verlenen aan het in de Mercatorstraat met betrekkelijk grote snelheid aankomende voertuig van eerste betichte;

Dat bijgevolg de feiten ten laste van Baekelmans niet bewezen zijn;

*Om deze redenen :*

De Rechtbank,

bekrachtigt het vonnis waartegen het beroep, enz.

NOOT. — Vgl.: Corr. Bergen, 6 April 1937, Pas. 1938, III, 57; Corr. Brussel, 3 Mei 1939, Rev. Acc. Trav. 1939, 216; Verbreking, 5 Maart 1940, Pas. 1940, I, 71; R. Erkens, De Wetgeving op het Wegenverkeer, 1940, nrs 784 e.v.; Les Nouvelles, Code de la Route 1938, nr 1890 e.v..

## RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUGGE

4 Maart 1947.

Voorzitter : M. Blondeel.

Referendaris : M. Maertens.

Pleiters : Mrs J. Vandervennet en B. Vandervennet.

1. Verjaring. — Vervoer per binnenschip. — Verduistering van een deel der lading door de schipper.
2. Vervoer per binnenschip. — Loden, weging en diepgangmeting. — Reisverlies.
3. Wet. — Werking van het decreet van 7 Brumaire an IX.

1. Wanneer bij vervoer per binnenschip een deel der lading door de schipper verduisterd werd is de deswege ingestelde rechtsvordering niet verjaard na het verstrijken van een termijn van zes maanden, vermits deze rechtsvordering niet gesteund is op het vervoer maar op een strafrechtelijk delict, minstens op een onrechtmatige daad, zodat de termijn van verjaring bedraagt: in het eerste geval drie jaar, beginnende te lopen vanaf de laatste daden van onderzoek of vervolging, en in het tweede geval 30 jaar. (Wet van 5 Mei 1936, art. 59; wet van 18 April 1878, art. 22; B.W., art. 2262.)

2. De conformiteit van de lading bij vertrek en aankomst van het schip, blijvende uit het ongeschonden-zijn der gemerkte loden, kan slechts worden aanvaard, wanneer bij het vertrek een verslag van het loden werd opgemaakt, waarin het aantal loden, de wijze en toestand van het merken en de gelode plaatsen zijn vermeld. Het loden onderstelt, dat op geen enkel ogenblik van de reis toegang tot de lading mogelijk is zonder de loden te schenden.

*In principe moet de lading bij vertrek en bij aankomst op dezelfde wijze berekend worden vermits er geen ander middel van vergelijking bestaat. Bij weging bestaan er  $\pm 2500$  gelegenheden tot vergissing, terwijl bij diepgangmeting zulks zelden zal voorkomen, daar zij mathematisch geschiedt. Wanneer elk reisverlies onmogelijk is, moet geen aftrek voor reisverlies worden toegestaan. (Wet van 5 Mei 1936, artt. 11, 12 en 13.)*

3. Het decreet van 7 Brumaire an IX (29 October 1800) betreffende de instelling van burelen voor openbare weging, meting en scheepsmeting moet als buiten werking gesteld zijnde beschouwd worden, daar het niet meer kan worden toegepast.

Van Biervliet t/ Van Strydonck en Biermans.

Aangezien eiser vraagt dat eerste verweerder als oorzaak der schade en tweede verweerder als burgerlijk verantwoordelijk over de eerste zouden veroordeeld worden :

- I) in hoofddorde tot de betaling van 19.979,11 fr.
  - 1) over verlies van 19784 kgr. te kort bevonden in de scheepslading van 276.484 kgr. vervoerd door eerste verweerder in het schip «Mon Rêve» van Houthalen naar Brugge, en aldaar gelost op 1 Mei 1944 : 9.979,11
  - 2) 10.000 fr. schadevergoeding wegens onrechtmatige verrijking, verlies van cliënteel, enz. 10.000,—
- II) bijvoegelijk tot de betaling van 15.454,91 fr.
  - 1) over verlies van 14.343 kgr. kolen vervoerd als hoger waarde en kosten; 7.484,91
  - 2) schadevergoeding als hoger 8.000,—

Aangezien eerste verweerder antwoordt dat de vordering gegrond op een overeenkomst van vervoer door binnenschipperij verjaart met zes maanden;

Dat eiser beweert : 1) dat deze verjaring geschorst werd door zijn klacht van 6 Mei 1944 naar de Heer Procureur des Konings te Brugge, gevolgd door een strafrechtelijk onderzoek, dat afgesloten werd door een bevel van geen gevolg van de raadkamer van Antwerpen, op 13 Juli 1945;

2) dat het feit, aan de schipper aangewreven, een diefstal is van 19.784 fr. of van 14.343 kgr. is, hetzij een delict enkel verjaarbaar met 3 jaar;

Aangezien het artikel 9 van de wet van 25 Oogst 1891 overgenomen door het art. 59 van de wet van 5 Mei 1936 bepaalt dat alle rechtsvorderingen, spruitende uit de overeenkomst van goederenvervoer verjaard zijn na 6 maanden in zake van binnenlands vervoer, ter uitzondering van die, welke van een daad, door de strafwet geheten, voortkomen :

Aangezien eiser in het inleidend exploit verhaalt hoe de lading van het schip, bevracht volgens cognossement van 14-4-44, bij aankomst te Brugge op 1 Mei 1944 een aanzienlijk tekort had, en dat hij derwege een klacht wegens diefstal indiende, die, door de beslissing van de raadkamer der rechtbank van eersten aanleg van Antwerpen op 13 Mei 1945 zonder gevolg bleef;

Dat hij aldus zijn vordering steunt op een misdrijf door de strafwet beteugeld, en dat deze vordering

slechts onderworpen is aan de verjaring van drie jaar zoals de openbare vordering zelf;

Dat deze verjaring, overigens door een lang straf-rechterlijk onderzoek gestuit, in elk geval niet bekomen werd;

Dat zoniet de vordering op een burgerlijk misdrijf steunt (art. 1382 B.W.) en niet op het vervoer; dat in dit geval, de verjaring 30 jaar is;

Aangezien het bevelschrift van de raadkamer van voorlopige aard is, en nooit geen kracht van gewijsde bezit; dat het, steunende op de bewering van de Procureur des Konings, dat er geen genoeg-zame bezwaren bestaan, de strafbare daad niet afloochent en de burgerlijke vordering niet kan verbieden;

Aangezien eerste verweerder beweert dat er geen strafbare daad gesteld werd door de aangestelde van tweede verweerder, daar het reisverlies 5 tot 6 % bedraagt, hetzij 13.500 kgr. aan 5 % omdat het gewassen kolen geldt, die water laten vloeien, waardoor de schipper onder de reis heeft moeten pompen;

Dat hij nog aanvoert dat de loodjes bij aankomst conform waren en dat hij de toepassing van art. 12 van de wet van Mei 1936 vraagt;

Aangezien er geen « conformiteit » bij aankomst waargenomen kon worden omdat er geen vergelijking tussen de toestand bij vertrek en die bij aankomst, kon gedaan worden, bij gebrek aan een verslag van de lading bij vertrek, vermeldende het aantal loodjes, hun merken en toestand, en de verzegelde plaatsen;

Dat onder meer de gezworen meter te Brugge zes zegels gevonden heeft, terwijl de vrachtbrief er slechts vier aantekent, zodat het bewezen is dat de schipper er aan de mijn heeft kunnen kopen en een herloding onderweg mogelijk was;

Dat hij ook bevonden heeft dat de loden twee gelijk-vormige openingen vertoonden, voortkomende van nagels welke in de loden aan de mijn geplaatst werden, vooraleer ze toe te knippen, om aldus de draad niet vast te knippen en hem nadien gemakkelijk te kunnen losmaken zonder beschadiging;

Aangezien de verzegeling een volledige afsluiting veronderstelt zodat iedere toegang tot de lading onmogelijk is, zonder de zegels te schenden; dat het niet volstaat om het art. 12 in te roepen, zegels op de ijkpalen of op een paar luiken te zetten, ofwel zegels zonder merk te gebruiken, ofwel geen verslag van de lading bij vertrek op te stellen, in een woord zolang het niet bewezen is dat er geen toegang tot de lading mogelijk was, op geen enkel ogenblik van de reis;

Aangezien verweerder overigens bij zijn laatste onderhoor bekend heeft dat de loden niet in orde waren;

Aangezien de gezworen meter een te kort van 14.343 kgr. bij meting van de indompeling aanwijst, terwijl een eenzijdige weging door een weger zonder wettelijke hoedanigheid, een te kort van 19.784 kgr. geeft;

Aangezien in de regel de lading op dezelfde wijze moet berekend worden bij vertrek en bij aankomst, omdat het het enig mogelijk middel van vergelijking

is : de weging biedt, in dit geval, min of meer 2500 gelegenheden van dwaling, terwijl bij diepgang-meting deze mogelijkheden zeer klein in getal zijn, en de berekeningen mathematisch zijn;

Dat de weger door de rechtbank niet benoemd werd en het Decreet van 7 Brumaire jaar IX niet meer in voege is, omdat het niet meer kan toegepast worden;

Aangezien het verschil nochtans zo groot is, dat het te vermoeden is dat het schip slecht gemeten werd, zoals het te dikwijls gebeurd is;

Aangezien het schip geladen hoger lag bij aankomst (0,549) dan bij vertrek (0,515); dus een te kort bij aankomst;

Dat het ledig ook hoger lag voor de lading (1,98) dan bij aankomst (1,957) ledig na de lossing; dus dieper na de lossing, en water onderweg bij-gepompt;

Dat inderdaad de indompeling van 1.98 ledig bij vertrek overeenstemt met de indompeling ledig volgens de meetbrief van het schip, zodat het be-wezen is dat het schip bij vertrek volkomen droog was (ijzer schip);

Aangezien eerste verweerder vruchteloos beweert dat het bevonden water van de gewassen kolen voortkomt, daar het schip bij aankomst ledig dieper lag dan bij vertrek;

Dat de gewassen kolen van af de afmeting 10/20 geen water laten vloeien, en dat hun gehalte water bij aankomst groter was dan bij vertrek (4,74 % tegen 4.30 %) volgens de ontledingen die wel is waar, eenzijdig gedaan werden, doch in onpartijdige omstandigheden;

Aangezien de schipper ook niet kan uitleggen hoe het kwam dat er in voor- en achteronder in het ruim, water stond bij aankomst, alhoewel er geen verbinding bestaat met het ruim en het water van voor- en achteronder van de kolen niet kon komen;

Aangezien al deze omstandigheden bewijzen dat de schipper onderweg water bijgepompt heeft om het verdwijnen van een deel der lading te verbergen;

Aangezien de vrachtbrief overigens vermeldt « bateau chaulé », terwijl de diepgangmeter te Brugge bevonden heeft dat er delen van de lading niet bekalkt waren;

Aangezien eerste verweerder niet betwist dat er een te kort van 14 ton is, doch beweert dat het reis-verlies op minstens 5 % moet berekend worden, zodat er geen noemenswaard te kort bestaat;

Aangezien er geen reisverlies kan bestaan, daar het gewicht na de lading van het schip berekend werd bij vertrek, en bij aankomst voor de lossing; dat, tussen deze twee metingen van de diepgang, de lading in een gesloten ruim niet beroerd werd en ook niet mocht beroerd worden; dat er van uit-damping geen spraak is in April en bijzonderlijk omdat de lading natter was bij aankomst dan bij vertrek;

Aangezien geen aftrek van reisverlies mag ge-daan worden, wanneer het zeker is dat elk reis-verlies onmogelijk was;

Aangezien het door de omstandigheden der zaak bewezen is dat de schipper een deel der lading zelf weggemaakt heeft;

1) hij heeft en mocht zijn schip niet verlaten ge-

durende de tijd die nodig was om minstens 14 ton te lossen;

- 2) hij heeft alle pogingen gedaan om dit te kort te verbergen;

Dat het misdrijf genoemd wordt in het Strafwetboek en, in elk geval, een verantwoordelijkheid doet ontstaan, die gesteund is op het artikel 1382 B.W. en niet op het vervoer; in het eerste geval is de verjaring 3 jaar sedert de laatste daden van onderzoek of vervolging, en in het tweede geval 30 jaar;

Dat geen enkel dezer verjaringen verkregen werd door de schipper;

Aangezien de burgerlijke verantwoordelijkheid van tweede verweerder niet kan betwist worden, daar de schipper in zijn dienst was;

Aangezien het schip moet hermeten worden om de juiste schade te kunnen bewijzen;

*Over de tegenvordering :*

Aangezien verweerder 10.308,— frank opvoert voor slot van vracht; dat er eerst moet bevonden worden welke hoeveelheid hij gelost heeft;

Aangezien hij nog 1.140,— frank vraagt voor ligdagen en overligdagen;

Dat partijen hierover dienen te besluiten;

Aangezien tweede verweerder geen besluiten genomen heeft, na verschijning van zijn raadsman;

*Om deze redenen :*

De Rechtbank,

tegensprekelijk wijzende tegen eerste verweerder en bij verstek tegen tweede verweerder, vooraleer ten gronde te wijzen, benoemt de heer André Vandebussche, te Brugge, gezworen scheepsmeter, als deskundige, met last :

- 1) het schip « Mon Rêve », schipper Van Strijdonck, eigenaar Biermans, te meten;
- 2) de lading, op de uitslag van zijn meting, te berekenen;

Om na het indienen van zijn verslag, ..... enz.

#### RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

4e Kamer. — 20 September 1947.

Voorzitter : M. Saverys.

Referendaris : M. A. Cloquet.

**Ontvankelijkheid.** — Eis gesteund op een verkoop van plantaardappelen zonder machtiging van de minister van Landbouw.

*De handel in plantaardappelen is onder bedreiging van straffen alleen toegelaten aan de personen, die door de minister van Landbouw erkend zijn als kopers, invoerders of verkopers van deze landbouwproducten. Een eis gesteund op de verkoop van plantaardappelen doch zonder dat het de verkoper toegelaten was om handel daarin te drijven, is derhalve niet ontvankelijk, daar een dergelijke verkoop nietig is als indruisend tegen een wettelijk voorschrift van openbare orde. (Besluit van 25 September 1944, artt. 2, 5 en 6; B. W. artt. 1131 en 1133.)*

Van de Keere t/ Charmant Achille.

Overwegende dat de vordering strekt tot de verbreking ten ongelijke van verweerder met veroor-

deling van deze laatste tot een vergoeding van 25.000,— frank, van een verkoop van 20.000 kilogram geselecteerde plantaardappelen « Bintjes » die verweerder, naar de bewering van eiser, hem zou gekocht hebben einde Maart 1947, tegen de prijs van 2,50 frank per kilo;

Overwegende dat verweerder het bestaan van de verkoop afstrijdt en ook betwist dat eiser de bekwaamheid bezat om zulke verkoop geldig te sluiten;

Overwegende dat luidens artikelen 2, 5 en 6 van het besluit van 25 September 1946 betreffende de verdeling van pootaardappelen (Staatsblad van 9 October 1946) alleen de personen door de Minister van Landbouw erkend als koper van inlander poters of als invoerder of verkoper van poters, handel mogen drijven in plantaardappelen, dit onder de straffen voorzien bij artikel 9 van voormeld besluit.

Overwegende dat eiser niet beslist dat hij, zoals verweerder het beweert, door de Minister van Landbouw ten tijde van de betwiste verkoping niet aangenomen was om handel te drijven in pootaardappelen;

dat moest derhalve de verkoping werkelijk plaats gehad hebben, zij dan nog als nietig en zonder waarde zou voorkomen, als indruisende tegen een wettelijk voorschrift van openbare orde;

*Om deze redenen :*

De Rechtbank,

Verklaart de vordering noch ontvankelijk noch gegrond, wijst ze van de hand en verwijst eiser in de kosten van het geding.

#### VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

3de Kanton. — 12 Juli 1947.

Vrederechter : M. Van Nuffel.

Pleiters : Mrs L. Vanhove loco P. Pollet en L. De Raedemaeker.

**Gezinsvergoedingen.** — Vermoeden juris et de jure t.a.v. de uitoefening van een zelfstandig beroep.

*Geen enkel bewijs is toegelaten tegen het vermoeden, dat de in de artt. 3 en 7 van het K.B. van 22 December 1938 vermelde zelfstandige beroepen gedurende minstens 18 dagen per jaar worden uitgeoefend. (K.B. 22 December 1938, art. 20)*

Onderlinge Maatschappij t/ Gerard Walschap.

Aangezien aanlegster aanvoert dat verweerder naast het beroep van inspecteur van Openbare Boekerijen, het beroep van schrijver uitoefent en hij krachtens de bepalingen van artikel 3 van het K. B. van 22 December 1938, onderworpen is aan de wet van 19 Juli 1937 en de daarin voorziene besluiten en dienvolgens ertoe gehouden is voormelde bijdragen te betalen;

Aangezien verweerder erkent dat hij het beroep van inspecteur der Openbare Boekerijen uitoefent en in de laatste jaren weinig of geen boeken heeft geschreven, zodat zijn bedrijvigheid betreffende het bijberoep voorzeker geen 18 dagen omvat;

Aangezien artikel 19 van voorzegd K.B. beschikt dat de personen, waarvan sprake, namelijk in artikel 7 — (met toepassing op verweerder) — worden verondersteld dat de uitoefening van de beroepsbedrijvigheid op normale wijze geschiedt gedurende de minimumtijd vereist bij het 2e lid van artikel 3, te weten 18 dagen;

Aangezien ingevolge artikel 20, paragraaf 2 van zelfde besluit, de gegrondheid van de vermoedens vastgesteld in artikelen 7 en 19 slechts door de bevoegde administratie van het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg en de Nationale Kas voor Kindertoeslagen en de Coördinatie kan worden betwist;

Aangezien dienvolgens verweerder tevergeefs aanvoert dat hij slechts sedert 1938 tot 1944 drie boekjes heeft geschreven, namelijk « Tor », « De Consul » en twee kinderboekjes, en staande houdt dat hij daarvoor zeker geen 18 dagen per jaar heeft aan gewerkt;

Dat hij inderdaad ingevolge voormelde schikkingen van het Besluit van 22 December 1938 geenszins gerechtigd is, de gegrondheid van het vermoeden in artikel 19 van gezegd Besluit vastgesteld, te betwisten;

*Om deze redenen :*

Wij, Vrederechter, veroordelen verweerder om te betalen .....; enz.

## VREDEGERECHT TE HASSELT

1 April 1947.

Vrederechter : M. M. Kemp.  
Pleiters : Mrs Vanrusselt en Koninckx.

**Huur en Verhuring. — Betekenis der uitzonderingswetten. — Gevolgen t.a.v. de opdrijving en de vermindering van de huurprijs.**

*Uit de bepalingen van de Besluitwet van 12 Maart 1945 en uit het daaraan voorafgaande verslag aan de Regent, dient afgeleid, dat ook de gesloten huurovereenkomsten na 1 April 1945, voor herziening vatbaar zijn.*

*In de huurovereenkomsten, die beheerst worden door de uitzonderingswetten, is het niet de vrije wil van partijen maar de wil van de wetgever, die het bedrag van de huurprijs vaststelt; bij eventuele prijsopdrijving, te allen tijde voor wettige herziening of voor aanpassing vatbaar, wordt het wezen zelf van de huurovereenkomst niet aangetast, zodat er geen aanleiding bestaat tot nietigverklaring of verbreking der overeenkomst in haar geheel.*

*De aangevraagde huurvermindering mag niet met terugwerkende kracht worden toegepast.*

*Een eis tot terugbetaling van de sommen, betaald in overtreding van een wetsbepaling van openbare orde, is niet ontvankelijk. (Besluitwet van 12 Maart 1945.)*

Vreven t / Collet.

Aangezien de vordering strekt : 1° tot verlenging ener huurovereenkomst bestaande tussen partijen, betreffende een gedeelte van een huis met toebehoorten, gelegen te Hasselt hoek der Schiervellaan

en Koningin Astridlaan bestaande uit : winkel, woonplaats en keuken op de gelijkvloers, een kamer, op de eerste verdieping, drie kamers op de tweede verdieping, een gedeelte van de kelder en het medegebruik van het washuis, geldig opgezegd voor 30 Juni 1947 door deurwaarders exploit van 21 December 1946;

2° tot herziening in rechte van de huurprijs thans 5.000 frank bedragende op basis van de huurwaarde van 1 Augustus 1939 met 40 % en tot terugbetaling der bedragen betaald sedert 13 November 1945 die de vast te stellen wettige huurprijs overtreffen;

Aangezien bij wederis verweerder betaling vordert op basis der overeengekomen huur ener som van 10.000 frank als betaling der huurtermijnen van Januari en Februari 1947 en verbreking vordert der huurovereenkomst met uitdrijving;

Aangezien dient aangenomen dat de som van 5.000 frank, maandelijks door aanlegger betaald, de gezamentlijke huurprijs uitmaakt, daar het maandelijks bedrag van 2.000 frank, door een bijkomende overeenkomst van dezelfde datum als de hoofdovereenkomst omschreven als vergoeding voor herstelingskosten bloot gesteld vóór de aanvang van het huurcontract, (hetgeen de toepassing van art. 17 laatste alinea der Besluit-Wet van 12 Maart 1945 uitsluit) in feite deel uitmaakt van de huurprijs, zijnde ten slotte een deel der tegenprestatie van aanleggerhuurder in ruil van het genot verschaft door verweerder-verhuurder;

Aangezien zowel de huurovereenkomst gesloten na 1 April 1945 als deze gesloten vóór deze datum vatbaar zijn voor herziening; dat dit beginsel dient afgeleid uit het verslag aan de Regent dat de Besluit-Wet van 12 Maart 1945 voorafgaat en uit de betekenis van artikel 16 van dit Wetsbesluit, de openbare orde aanbelangen; dat de sanctie van artikel 17 toepasselijk is op het geval voorzien door artikel 16, daar artikel 1 in zijn alinea 2 in beginsel al de bepalingen der Besluit-Wet toepast op de huurovereenkomsten gesloten na het tot stand komen der Besluit-Wet, en bovendien in zijn alinea 1 bepaalt, zonder uitzonderingen te voorzien, dat «de» huurovereenkomsten in aanmerking komen voor aanvragen tot vermeerdering van de huurprijs; (Zie Burgerlijke Rechtbank van Brussel, 11e Kamer, 11 Mei 1946, aangehaald door Van Kerckhove onder nr 31, in J. T. 26 Januari 1947, 54; Burgerlijke Rechtbank Luik, 22 November 1946, Jur. Cour Liège, 3 Januari 1947, 94; Rechtbank Tongeren, 28 Februari 1946, Tijdschrift van de Vrederechters 1946, 266; Vrederecht Oostende, 11 Juni 1946, Tijdschrift van de Vrederechters 1946; 257);

Aangezien wanneer een huurovereenkomst wordt beheerst door uitzonderingshuurwetten, het niet de vrije wil is der partijen die het bedrag vaststelt van de huurprijs maar wel de wil van de wetgever (Cass. 24 November 1927, Pas. 1928, 23);

Aangezien also de eventuele prijsopdrijving te allen tijde vatbaar voor wettige herziening of heraanpassing overeenkomstig de wet niet het wezen zelve van de huurovereenkomst aantast en er bijgevolg geen aanleiding bestaat tot nietigverklaring of verbreking dezer overeenkomst in haar geheel

(De Page : *Traité élémentaire de Droit Civil*. Deel I, 2e uitgave, bl. 203, n° 156; Laurent : *Principes de Droit Civil*, Deel 16, bl. 214, n° 158; *Repertoire Pratique du Droit Belge*, V° Obligations, n° 99);

Aangezien de aangevraagde vermindering niet met terugwerkende kracht mag worden toegespast en bijgevolg geen terugslag heeft op de reeds gedane betalingen, dat zij hoogstens dient toegepast op de nog verschuldigde huur; dat aanlegger niet ontvankelijk is in rechte de sommen terug te vorderen die hij betaalde in overtreding van een wetbepaling van openbare orde (Zie Robert Horion : *De Besluitwet van 12 Maart 1945 betreffende de Huurovereenkomsten* n° 48 met aangehaald arrest Cass. 21 Oktober 1942, Pas. I, 237; Van Kerckhove, hoger aangehaald, n° 32; *Vrederecht Berchem*, 2 April 1946, *Tijdschrift van de Vrederechters* 1946, 269);

Aangezien echter alvorens recht te spreken ten gronde het betaamt een deskundige te gelasten met de hiernavolgende opdracht; enz...

### VREDEGERECHT TE DUFFEL

17 September 1947.

Vrederechter : M. Van den Broeck.  
Pleiters : Mrs Fr. Maerten en J. Smets.

**Levensonderhoud. — Art. 214 b B. W. niet toepasselijk tijdens geding in echtscheiding.**

*Gedurende de procedure van echtscheiding zijn de betrekkingen tussen de echtgenoten en de uit het huwelijk voortvloeiende verplichtingen op bijzondere wijze geregeld en aan de uitsluitende bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg en van haar voorzitter onderworpen.*

*De intrekking van een vroeger door de vrederechter krachtens art. 214 b B.W. verleende machtiging, kan derhalve door de belanghebbende echtgenoot tijdens een geding van echtscheiding, behoudens het geval van frans legi, worden gevorderd. (B.W. artt. 259 en 268; Rv. 2bis.)*

Dom t/ De Punder.

Gezien het verzoekschrift, ons aangeboden door aanlegger, er toe strekkende te horen zeggen dat, vanaf alsdan de afhouding van loon, bevolen door ons vonnis van 20 November 1946, bij het Ministerie van Koloniën, dienst der Pensioenen, zal afgeschaft zijn en verweerster in de kosten te horen veroordelen;

Aangezien verweerster, bij vonnis van ons Vrederecht van 20 November 1946 machtiging bekam, bij toepassing van artikel 214b Burgerlijk Wetboek om, bij uitsluiting van haar echtgenoot, rechtstreeks een bedrag van 1.500,— frank te ontvangen van het koloniaal pensioen van haar man, aanlegger in de huidige zaak;

Aangezien het blijkt dat aanlegger op 5 Mei 1947 in handen van de heer Voorzitter der Rechtbank van eerste aanleg te Mechelen, een rekwest in echtscheiding heeft neergelegd en dat een geding in echtscheiding tussen partijen hangende is;

Aangezien de wetgever de regeling van de be-

trekkingen tussen echtgenoten en van de lasten uit het huwelijk voortvloeiende op bijzondere wijze heeft voorzien en ingericht in de loop van het geding tot echtscheiding en deze heeft onderworpen aan de uitsluitende bevoegdheid van de Rechtbank van eerste aanleg en van haar Voorzitter (artikelen 259 en 268 nieuw van het B.W. en artikel 2bis van de wet van 25 Maart 1876, K. B. nr 63 van 13 Januari 1935, artikel 2) ;

Aangezien de betrokken echtgenoot behoudens het geval van frans legi dan ook gerechtigd is tijdens de duur van het geding tot echtscheiding de intrekking te vorderen van een beslissing voorzien door de Vrederechter genomen op voet van artikel 214b B.W. (cfr. *La Femme devant la loi civile par Hayoit de Termicourt*; *Pandectes Périodiques* 1939, blz. 16 e.v.; vonnis *Vrederecht Châtelet*, 31 October 1941, Pas. 1942, III, 72);

Aangezien deze oplossing zich opdringt teneinde de tegenstrijdigheid te vermijden tussen beslissingen van verschillende jurisdicties;

Aangezien de maatregel van artikel 214 b Burgerlijk Wetboek alleen een snelle uitzonderingsmaatregel uitmaakt van de plicht tot hulpverlening;

Aangezien de voorlopige maatregelen, te nemen in de loop van het geding tot echtscheiding een geheel vormen en dat de regeling van het onderhoudsgeld niet zonder ernstig bezwaar zou kunnen onttrokken worden aan de rechter die over het geheel ten gronde oordeelt, en die bijgevolg beschikt over alle elementen van beoordeling waarvan sommigen zouden kunnen onbekend blijven aan de Vrederechter, enkel geroepen om een sommair onderzoek te doen naar de toestand van partijen, alvorens te beslissen op grond van artikel 214b B.W.;

Aangezien de vordering van aanlegger bijgevolg gegrond voorkomt;

*Om deze beweegredenen :*

Wij, Vrederechter, zeggen voor recht dat de afhouding van loon ten belope van (.....) zal afgeschaft zijn vanaf (.....), enz.

### VREDEGERECHT TE HALLE

9 November 1945.

Vrederechter : M. Van Dyck.  
Pleiters : Mrs E. van Dessel en H. Fayat.

**Aansprakelijkheid. — Ringsteken.**

*Bij ringsteken stelt ieder deelnemer zich vrijwillig bloot aan een zeker risico, waarvan hij in beginsel zelf de gevolgen dient te dragen.*

Nechelput t/ Maillard.

Aangezien het niet gaat om een verkeersongeval op de openbare baan, maar om een ongeval gebeurd tijdens een spel van ringsteking van op elkander in de draf opvolgende gespannen, waarbij jonge buitenlieden hun paarden blootstellen aan ongewone ophitsing en prikkelbaarheid;

Aangezien bij zulk een tamelijk gevaarlijk spel ieder deelnemer zich vrijwillig blootstelt aan een

zeker risico waarvan hij in beginsel zelf de gevolgen dient te dragen, en de feiten dienen beoordeeld te worden met inachtnaam van dit beginsel;

Aangezien wij trouwens door het tussenvonniss niet gebonden zijn (*Répertoire pratique du Droit belge*, tome VII, p. 325);

Aangezien het vaststaat dat de gespannen der partijen in botsing zijn gekomen tijdens het spel, doch de getuigenverhoren niet op afdoende wijze aantonen dat de verantwoordelijkheid op verweerder zou berusten;

Aangezien inderdaad het gespan van verweerder, waarvan het paard tamelijk wild was, tot stilstand werd gedwongen door een vooroprijdend gespan, hetgeen aan de geleider van eiser's gespan niet kon ontsnappen; dat de getuigen die verklaren dat het gespan van verweerder achteruit deinsde, stelling worden tegengesproken door andere getuigen;

Aangezien daarenboven de geleider van eiser's gespan rekening moest houden met het feit dat een opgehitst paard, plots ingetoomd, nog bewegingen maakt;

Aangezien trouwens de zoon van eiser juist vóór de botsing de teugels van Pierreux had overgenomen en eiser's gespan ook tegen een paal reed, wat aanduidt dat de zoon van eiser het gevaar had bemerkt en er niet meer in geslaagd is het te verhinderen;

*Om deze beweegredenen :*

Verklaren de eis ongegrond, wijzen eiser ervan af en veroordelen hem tot de kosten.

## VREDEGERECHT TE DENDERMONDE

24 October 1947.

Vrederechter : M. Vercauteren.

Pleiters : Mrs Ghysbrecht, Duerinck en Heyvaert.

**Huur en verhuring. — Eis gesteund op de besluitwet van 12 Maart 1935, na het inwerking treden van de wet van 31 Juli 1947.**

*Een eis ingesteld krachtens de besluitwet van 12 Maart 1945 en strekkende tot het bekomen van een huurverlenging vanwege de rechter, is na het in werkingtreden van de wet van 31 Juli 1947 zonder voorwerp geworden, vermits de besluitwet van 12 Maart 1945 werd ingetrokken. (Wet van 31 Juli 1947, art. 40.)*

Pieters t/ Beeckman en N. V. Brasserie Bayard.

Aangezien de eis ertoe strekt aan aanlegger rechterlijke huurverlenging te zien toekennen voor de ganse toepassingsduur der Besluitwet van 12 Maart 1945;

Aangezien de Wet van 31 Juli 1947, door zijn artikel 40 de Besluitwet van 12 Maart 1945 ingetrokken heeft; dat deze Wet sedert 1 Augustus 1947 in werking is getreden, dat zij geen rechterlijke huurverlenging voorziet, zodat de oorspronkelijke eis zonder voorwerp geworden is;

Aangezien verweerder ingevolge artikel 36 der Wet van 31 Juli 1947 het recht hebben alle eisen op dezelfde wet gegrond aan onze uitspraak te

onderwerpen voor zoveel de rechtstreekse eis bij ons ingediend is krachtens deze Wet;

Aangezien gelijk hoger vermeld de eis bij ons ingesteld werd krachtens de Besluitwet van 12 Maart 1945 en niet krachtens de Wet van 31 Juli 1947, zodat de eis van verweerder gesteund op artikel 36 der Wet van 31 Juli 1947, niet ontvanke-lijk is; dat dit ook het geval is voor de eisen van aanlegger bevat in zijn besluiten van 9 Augustus 1947 en alle beide gesteund op de Wet van 31 Juli 1947;

*Om deze redenen :*

Wij Vrederechter van het Kanton Dendermonde;  
Zeggen voor recht dat de oorspronkelijke eis zonder voorwerp geworden is, enz.

## BIBLIOGRAPHIE

**E. VAN CLEEMPUT : Bijdrage tot de kennis der Aalstersche Oorkondentaal der 15e eeuw. Academisch proefschrift. — Universiteit Gent, 1942.**

In 1942 werd door E. Van Cleemput het *Peysbouc of Rooden Bouc* van de stad Aalst van uit filologisch standpunt bewerkt (nl. tekstuitgave, een phonologie en een glossarium) en als academisch proefschrift voorgedragen aan de Rijksuniversiteit te Gent. Een exemplaar van dit proefschrift bevindt zich thans als hs. in de bibliotheek van Prof. Eg. I. Strubbe en een ander, voor zover wij weten, op het Seminarie van Prof. Blankaert aan de Rijksuniversiteit te Gent.

Dit rechtsboek is een der belangrijkste oorkonden van het stedelijk archief te Aalst en berust op de derde verdieping van het belfort aldaar. Het bevat een stads-cartularium en een gedeelte gewijd aan het strafrecht, de rechterlijke instellingen, keuren, diverse inlichtingen over jaarkeuren, stadsaccijnzen, brand, scheepvaart, erfrecht, enz.

Professor Mr E. M. Meyers noemt « Den Rooden Bouc » één der oudste van geheel Vlaanderen, daar het rond 1430 door Jacob de Clerc samengesteld werd. De grondtekst dateert echter van rond 1410. Latere bijvoegingen lopen tot rond 1480.

In 1491 werden de gegevens van het *Peysbouc* opnieuw geordend, vermeerderd en overgeschreven door Henric van Iuxhem, « ghezwooren clerc van der stede ». Deze bewerking draagt de naam : « Boeck met den Haire » « van oudts alsoo ghenampt, ter oorsaecke hij bekleet is met hairvel ».

Hoewel niet het oudste rechtsboek der stad Aalst werd dit « Boeck met den Haire » hoofdzakelijk door de historici geëxcerpeerd, nl. door L. A. Warnkoenig in zijn *Flandrische Staats- und Rechtsgeschiede*, door Fr. De Potter en J. Broeckkaert in hun *Geschiedenis der Stad Aalst* (4 dln.), en vooral door Th. de Limburg-Stirum, in zijn  *Coutumes des deux villes et Pays d'Alost*; in het gedeelte dat de Limburg-Stirum aan de bronnen der Costumen wijdt komen aanzienlijke tekstgedeelten voor. Ook J. B. Cannaert heeft in zijn *Bijdrage tot de kennis van het oude strafrecht in Vlaanderen*, op p. 360-363 (Hoe men zoendt) en p. 369-371 (vanden blivene) uit dit rechtsboek geput. Wat het erfrecht betreft werd het *Peysbouc* geëxcerpeerd (nl. een tiental blz.) door Prof. E. M. Meyers in *Het Ligurisch Erfrecht in de Nederlanden*, dl. III : *Het Oost-Vlaamse erfrecht*, Haarlem, 1936, p. 147-154 en 155-160.

Het gedeelte van het *Peysbouc*, dat een twintigtal

stadscharters bevat, is in het « Boeck met den Haire » uitgegroeid tot een omvangrijk cartularium van een hondertal folio's. De overige 300 folio's van dit laatste rechtsboek bevatten dan de keuren, de vonnissen, de costumen, het strafrecht, enz. Dit eerste gedeelte van het « Boeck met den Haire » werd door Oscar Reynens (Oudheidkundige Kring van de stad en het voormalig Land van Aelst. Oorkondenboek der stad Aelst: Boek met den Haire. Aelst, 1906) uitgegeven.

Indien het « Boeck met den Haire » als rechtsbron en t.a.v. de inhoud belangrijker dan het Peysbouc kan aangezien worden is echter dit laatste, dat 70 jaar ouder is, voor de historicus, de filoloog, de jurist als oertekst van relatief groter belang. Een voorbeeld ter verduidelijking: Stallaert (*Glossarium van verouderde rechtstermen*) excerpeerde de uitgaven der Costumen en maakte aldus kennis met enkele fragmenten uit het « Boeck met den Haire ». Zo noteert hij b.v. het woordje « gotelinc » (= voorwerp van gietijzer) dat echter ook reeds in het Peysbouc voorkomt, in volle Mndl. periode dus. Het woord wordt door Frank-Van Wijk (*Etymologisch Woordenboek der Nederlandsche taal*) als een nieuwe woordvorming der moderne tijden bestempeld. Een kritische uitgave van de grondtekst van het Peysbouc dringt zich dus op. Zij zou dan moeten aangevuld worden met de spelingsvarianten van het « Boeck met den Haire » en de tekstgedeelten, die in dit boek alleen voorkomen.

Interessant ware het ook, in verband hiermede zekere gedeelten van de schepenkennissen (de zgn. Scepenen papier) te publiceren, die van 1400 af in bijna ononderbroken reeks zijn bewaard gebleven, en wel deze gedeelten, welke de juridische toepassing uitmaken van de in de beide rechtsboeken opgetekende rechtsregels en -beginselen.

Deze schepenboeken bevatten :

a) de zgn. eigenlijke « kennissen » : juridische uitspraken van zeer uiteenlopende aard, aanstellen van voogden, het « ute plecht ende broode doen » van de zoon, oplossing van geschillen, praktische regeling van erfenissen, enz.;

b) Rechtsgedingen, met het exposé van de taelman, van beide partijen, samen met het verhoor der getuigen;

c) De voorgeboden (of politiereglementen) door de baljuw uitgevaardigd.

De grote verdiendste van het werk van E. Van Cleemput is o.i. hoofdzakelijk gelegen in het exact ontcijferen en juist weergeven van de originele tekst, die op zeer vele plaatsen duister en onduidelijk is. De tot nog toe uitgegeven Aalsterse archiefteksten waren veelal een jammerlijke caricatuur van de originele teksten. Op de tweede plaats zal het glossarium van alle in de tekst voorkomende woorden (achteraan de tekst gepubliceerd) grote diensten bewijzen aan de rechtshistorici.

De rechtshistorische wetenschap kan zich aldus verheugen in een belangrijke aanwinst van haar literatuur.

L. Th. Maes.

## MEDEDEELING

### LE CODE DE L'ANCIEN DROIT BELGIQUE VAN BRITZ EEN EEUW OUD

In 1847, dus juist 100 jaar geleden, verscheen van M. J. Britz : *Code de l'ancien droit belge ou histoire de la jurisprudence et de la législation, suivi de l'exposé du droit civil des Provinces Beligues*. Dit werk in twee delen werd bekroond door de Koninklijke Acade-

mie van België en onderscheidt zich door een klare indeling en door grote wetenschappelijke hoedanigheden.

Voor wie op de hoogte is van de geschiedenis van de rechtshistorie en van het universitair onderwijs in ons land, zal het niet verwonderen dat de meest belangrijke werken over het oud vaderlands recht het licht zagen in de tijd onmiddellijk voor en na 1830. Cannaert's werk over het oude strafrecht dateert uit de jaren 1829-1835, de drie delen van Warnkönigs *Flandrische Staats- und Rechtsgeschiede* uit de jaren 1835-1842, terwijl de tegenhanger van Britz het eerste deel van Defacqz's *Ancien droit Belgique* in 1846 verscheen. Het tweede deel van dit laatste werk kon eerst in 1872 worden uitgegeven.

De *Code de l'ancien droit Belgique* van Britz, is naast die van Defacqz, ook na een tijdverloop van honderd jaar, nog de enige Belgische uitgave, die over ons oud-vaderlands burgerlijk recht een synthetisch overzicht verstrekt. In het eerste deel worden meer dan 225 juristen uit de XVe-XVIIIe eeuwen besproken en hun werk summier ontleed. Velen dezer juristen werden tot op heden noch door een jurist, noch door een historicus nader bestudeerd. Talrijke en belangrijke hünner manuscripten werden nog nooit grondig onderzocht; de meeste berusten in de Koninklijke Bibliotheek te Brussel (Fonds van Hulthem). Het tweede deel geeft een beknopt beeld van het oud burgerlijk recht, aan de hand van de keuren, de costumen, de edicten en de rechtsleer van het Ancien Régime. Hierbij volgde Britz meestal de indeling van de *Code Civil*, ofschoon hij er hier en daar van afweek, om de geest van het oude recht beter te kunnen weergeven.

Het is verwonderlijk, dat na Britz en Defacqz niemand in België er schijnbaar nog aan gedacht heeft de stof van het oud-burgerlijk recht als geheel opnieuw te bewerken. Duitsland, Frankrijk en Nederland kunnen, in tegenstelling met België, op belangrijke publicaties op dit gebied met fierheid wijzen.

De herdenking van het eeuwfeest van het voor zijn tijd verdienstelijk werk van Britz — dat, onvermijdelijk thans verouderd is, en t.a.v. de later gepubliceerde bronnen, rechtshistorische ontdekkingen en publicaties grote leemten vertoont — moge een aansporing zijn voor onze rechtshistorici de studie van het oud-burgerlijk recht intensiever te beoefenen.

L. TH. MAES.

## TIJDSCHRIFTEN

*Nederlandsch Juristenblad*. — Jg. 1947. — Alf. 38. — 8 November 1947. — Mr A. A. L. F. van Dulleman, Het wetsontwerp op de economische delicten. (II, slot). — Mr H. E. Phaff, Administratieve rechtspraak ten aanzien van de terugwerkende kracht. — Mr C. R. C. Wijckerheld Bisdorn, Artikel 33 E 100. — Mr E. W. Catz, Tribunaalgedingen tegen overledenen.

*Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie*. — 78e jg. — Nr 4007. — 8 November 1947.

Mr Dr H. D. M. Knol, Clausules inzake de ontbinding bij vennootschappen (1). — E. J. A. Marcus, Gedwongen eigendomsvergang (III, slot).

*Tijdschrift voor Notarissen*. — Nr 10. — October 1947. — R. Rens, Beknopt overzicht van de bepalingen van het Wetboek der Zegelrechten in verband met het notariaat.

*Journal des Tribunaux*. — 62e année. — Nr 3743. — 9 November 1947. — E. Verhaegen, Considérations sur le Conseil du Contentieux économique.